

פרוטוקול מס' 18/ד

מישיבת ועדת העבודה

ביום ד' י' באדר א' תשי"ט - 18.2.1959

בשעה 08.30

נוכחים:

- ה. ברגר - היו"ר
- ב. אידלסון
- ש. בנה
- י. כהן
- י. כץ
- ח. למדן
- מ. קלמר
- א. רימלט
- א. שוסטק

מזמנים:

- ד"ר לגטן
- ח. כהן
- מר רוזוליו
- ד"ר לחמן
- ד"ר לנבג
- מר אלוני
- מר לוי
- מר מלמד
- מר גלאס

סדר היום:

חוק הביטוח הלאומי - צוו בדבר שינוי מכסימום דמי הלידה לשבוע;

חוק הגימלאות לנפגעי הספר - תקנות בדבר שכר עבודה רגיל;

חוק שירות המדינה (מינויים) תשי"ט - סעיפים 32 - 36.

=====

היו"ר ה. ברגר:

אני מתכבד לפתוח את הישיבה. ניגש לסעיף הראשון - חוק הגימלאות לנפגעי הספר.

ד"ר לוי:

(קודא את הצעת התיקון)
ב-1.4.56 נקבע המכסימום של דמי הפגיעה ליום לסך של 6.250 לירות. מאז - כפי שאפשר להיווכח מנוסח הסעיף - חלו תנודות בשכר העבודה. וגם בעקבות ההצעות לשינוי המכסימום והמינויים של תשלום דמי הביטוח, אנו מביאים את ההצעה להגדיל את דמי הפגיעה ליום, מ-6.250 ל"י ליום, ל-7.500 לירות ליום.

ה ח ל ט ה

ההצעה להגדיל את דמי הפגיעה ליום מ-6.250 ל"י ל-7.500 ל"י - בתקבלה

היו"ר ה. ברגר:

אנו עוברים לצוו השני - צו בדבר שינוי
מכסימם דמי הלידה לשבוע.

ד"ר לוינ:

(קורא את הצו).
גם במקרה זה אנו מציעים להגדיל את דמי הלידה
כתוצאה מהתנודות בשכר העבודה, בעקבות השינויים המוצעים לגבי תשלום
המכסימם של דמי הבטוח.

היו"ר ה. ברגר:

אנו צריכים לאשר או לא לאשר את הצו. ההגדלה
תמיד בהתאם לשינויים באינדקס. זה נעשה באופן

כמעט אוטומטי.

ה ח ל ט ה

הצו בדבר שינוי מכסימם דמי הלידה לשבוע
מ-43,750 ל"י ל-52,500 ל"י - א ו ש ר

ד"ר לוינ:

ברצוני להוסיף הערה אחת, בעקבות השינויים
שחלו לגבי דמי הפגיעה בעבודה. כמעט באופן
אוטומטי מוצעים שינויים אלה גם לגבי חוק נפגעי הספר, שפחות או יותר
מושטט על עקרונות אלה של החישוב. אני מבקש גם שם לאשר את ההגדלה
ל-7,500 לירות.

ה ח ל ט ה

ההצעה בדבר הגדלת שכר עבודתו הרגיל של
נפגע ספר ל-7,500 ל"י ליום - נ ת ק ב ל ה

מר אלוני:

הסכום המוצע מביא לבעיות מסויימות בקשר עם
החישוב. עד כה השכר הרגיל היה 7 לירות, ומזה
הצטרכנו לשלם 75%, ונתקבל הסכום של 8,500 לירות. לו היינו מגדילים את
הסכום של שש לירות, באותה המידה שאנו מגדילים את יתר הדברים, היינו
מגיעים לסכום של 7,200 לירות בלבד. הסכום המוצע של 7,500 לירות, אינו
מתחלק בצורה יפה. אנו יכולים להגיע למצב שנצטרך לשלם גם 5 פרוטות.
הצעתי לשנות את הסכום של 7,500 לירות ל-7,600 ל"י או ל-7,200 ל"י,
כך שהסכום יתחלק בצורה יפה.

ה ח ל ט ה

ההצעה בדבר הגדלת שכר עבודתו הרגיל של
נפגע ספר ל-7,600 ל"י ליום - נ ת ק ב ל ה

חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט - 1958
=====

מ. קלמר:

לפני שניגשים לדון בסעיפים, ברצוני לציין
כי לא הייתי נוכח בישיבה האחרונה, ולכן אני
מסאיר לי את הזכות להעיר את הערותי בקשר לסעיף 31.

ש. בבה:

אותה הצהרה מצדי.

ס ע י ף 32
=====

מ. קלמר:

הענין של קביעת כללים לעובדים, חלה גם על
עובדים קודמים. הייתי רוצה שוועדת העבודה
תדע מה הם הכללים.

ה' יו"ר ה. ברגר:

אינני חושב שצריכים להטיל כל כך הרבה עומס על הוועדה הזאת. זה לא החוק היחיד שיש בו דברים מסוג זה. הייתי אולי יכול לקבל את זה, אילו היינו אומרים, שצריך להודיע לוועדת העבודה. כלומר, החברים צריכים לדעת שאם מישהו ירצה - יוכל לערער.

מ. גלאס:

ושזה יפורסם ב"רשומות".

ה' יו"ר ה. ברגר:

אם זה מתפרסם ב"רשומות", הרי אין צורך להערתך, מר קלמר.

מ. קלמר:

חבר ועדת העבודה הרוצה לערער, בפני מי הוא יעשה זאת? אני רוצה שנתור חבר הוועדה תהיה לי ההשפעה על קביעת הכללים, שאוכל להעיר שכלל מסויים לא צודק.

ח. כהן:

אני מוכן לקבל את ההצעה שדברים אלה יפורסמו ב"רשומות". אני מביא אותם לא לק לידיעת חברי ועדת העבודה אלא לידיעת חברי הפנסת, לכולם. מי שרוצה לערער, יכול לעשות זאת בדרך פרלמנטרית רגילה. אין כל סיכוי לעבודה תקינה, אם ועדת השירות צריכה להביא את הדברים האלה לוועדת העבודה.

מ. קלמר:

אנו נותנים את הכוח לוועדת השירות. אבל לאחר שהיא קבעה את הכללים, היא תביא אותם לוועדת העבודה. למה לשלול את הזכות הזאת מוועדת העבודה?

ש. בבה:

בחוק לא נאמרת מלה אחת על כך שנסללת מאתנו הזכות. מדברים על הזכות של אותה ועדה שנבחרה לענין הזה. במדה וקיים ערעור, קיימות דרכים רבות לערער. אפילו ועדת העבודה יכולה לבוא בפני השר ולבקש שממנו שיהיה דיון. אני לא חושב שוועדת העבודה מומחית לכל.

בישיבה הקודמת אמרנו, שאם לאדם יש פגם פיסי, זה לא פוסל אותו מלהיות אחד האנשים המעולים במחיצה אינטלקטואלית. ועדת השירות תקבע האם אדם מסויים יכול להיות מתאים או לא, ולדבר זה אנו מתנגדים. אולם כל הקשור לערעור - הדבר תמיד קיים בידי חברי הפנסת, וחברי הוועדה יכולים לערער על כך בפני השר. אני לא רואה כל הצדקה להעדת חבר-הפנסת קלמר.

ועדת השירות תצטרך לקבוע כללים עבור כולם. זה לא דבר אינדבידואלי. הייתי מבין את התנגדותך לו ועדה זאת היתה קובעת כללים ביחס לבחינות. כי במקרה זה ישנם עניינים פרינציפליים, ויתכן שלא היה לך האימון המלא בוועדה. אבל אם בבניית חוק, אתה רוצה להוציא מוועדת השירות את הסמכויות, אז לשם מה כל העבודה?

מ. רוזנליין:

הכללים האלה, הם למעשה ספר גדול של 40 - 50 דף. בו סופיעות מאות מחלות ופגמים גופניים. לפיהם נקבע, בכל מקרה ומקרה, האם ובאיזו מידה, זכויות העובד שיש לו מחלה זאת צריכות להיות מוגבלות או לא. זה דבר שעובד על ידי הוועדה הרפואית המרכזית ליד משרד הבריאות, במשך שלוש שנים, וזה אושר על ידי שר הבריאות. שום בן אדם פרט לרופא, אינו מסוגל לקרוא זאת.

ברור שהמוסד המרכזי אשר צריך לאשר את הכללים יאשר גם את אלה. למעשה ועדת השירות תעשה עבודה כמעט מכנית, כי אם הרופאים יחליטו שזהו הדבר, אז זהו. אי אפשר לעשות דבר בענין הזה.

אני רוצה להזכיר שלפי הצעת החוק, הטמלה ושאיית לבטל כל החלטה של ועדת השירות. זאת אוכרת, הפיקוח העליון על ועדת השירות מונח על ידי כך.

ט. גלאס : הוראה דומה לפי אותה מתכונת, קיימת בכל חוקי הנכסים. גם בעניינים אלה גינת הסמכות של קביעת המבחנים והנוהל, לשר הממונה על ביצוע החוק. במקרה זה קיימת ועדת השירות. המתכונת קצת שונה. זה לא גוף שהוא אחראי מבחינה פרלמנטרית במישרין. אבל הממשלה אשר יש ביכולתה בכל עת לשנות או לבטל את ההחלטות הללו, היא אחראית באופן פרלמנטרי. נדמה לי שאנו הולכים כאן בתלם.

ט. קלמר : אתה קובע כללים? פה משתמע מהסעיף, כללים, כשהוא יגש לבדיקה רפואית. לדעתי הניסוח של הסעיף אינו טוב.

א. רימלט : אני מבין שחבר-הכנסת קלמר חושב שוועדת השירות תעבוד כפי שעובדת הוועדה הרפואית ותקבע כללים. הוא לא מתנגד אם יהיה ברור לו שוועדת השירות תפנה לוועדה רפואית מסמכת, אם היא תקבע את הכללים.

ט. קלמר : כאן משתמע מספר פרטים טכניים, ועליהם אני רוצה לקבל תשובה ברורה.

א. רימלט : הוועדה הרפואית תגיד שאדם שיש לו מחלה זאת וזאת ברגלים לא יכול ללכת הרבה. ועדת השירות תתרגם מה הם סוגי העוברים שהולכים הרבה, דבר שהוועדה הרפואית לא יודעת. זאת אומרת, יש צורך לתת לוועדת השירות לתרגם את הדברים.

ט. קלמר : זה נכון. אבל הדברים לא מכתבים לכך.

ה ח ל ט ה

סעיף 32 - לפי הנוסח המופיע בהצעת החוק - נתקבל.

הסתייגות לחבר-הכנסת קלמר.

ס ע י ף 33
=====

א. שוסטק : אני מבקש להכניס בניסוח את הדברים הבאים :
שלא יוכל להתקבל לעבודה בשירות המדינה בן הזוג השני, אם חלק אחד של הזוג עובד כבר בשירות המדינה. אלה לא דברים חדשים. הבאתי פשוט את הסעיף המופיע בחוק שירות המדינה בניו-זילנד.

ח. למדן : מה אם הבעל רופא והאשה מורה?

ח. כהן : במקרה שאחד רופא והשני עורך-דין, בשירות המדינה?

א. שוסטק : אני חושב שזה לא צודק.

ב. אידלסון : חושבני שהניסוח בכלל לא נכון. מדובר על משרד כמו משרד החינוך והתרבות ששם נמצאים אלפים רבים של עובדים. יכולה להיות שם גם מורה וגם מורה. או במשרד הבריאות - רופאים ואחיות, או לבורנסים. הם יכולים למשל לעבוד בבית-חולים אחד. נוהג כזה היה קיים גם בתקופה של השלטון המנדטורי. אני זוכרת שמשלחת של מועצת הפועלות התייצבה בפני הבריב העליון. היתה הוראה שאם הבעל מנהל מחלקה, במחיצתו לא יכולה לעבוד אשתו. כך נהוג גם בהסתדרות. בדרך כלל אין דבר כזה.

יכול להיות מקרה, ואני מכירה מקרים כאלה, שמזכיר מועצת הפועלים מתחתן עם המזכירה שלו, והיא ממשיכה לעבוד. כשהבעל מנהל, אין האשה יכולה לעבוד במחיצתו. לדעתי הניסוח הזה לא טוב.

אני מתנגד בעקרון שיהיה קיים איסור כזה. אני חושבת שגם חברים בהסתדרות שלך יתנגדו לך. הניסוח הזה אומר לשלול מנשים נשואות עבודה. הניסוח, לפי דעתי, צריך להיות אחר. הייתי מציעה לא לעבור על הסעיף הזה עכשיו, היות והוא יותר מדי רציני. הייתי רוצה להכין ניסוח אחר.

מ. קלמר : הייתי מבקש שבהקדמה לסעיף, תהיה ההגדרה האומרת מה זאת קרבה משפחתית. זה מושג רחב מאוד. איש ובן, איש ואשה, אשה ואחות. אני מניח שוועדת השירות אשר תקבע סייגים, תיקח זאת בחשבון.

אשר להצעתו של חבר-הכנסת שוסטק, אתנגד שגבר כזה ימצא בחוק. כי מה יצא? שנגיד שבממשלה אסור, ובהסתדרות והפועל המזרחי או במקומות עבודה אחרים, מותר יהיה להעסיק את בני הזוג. הצעתי זאת, לא מתוך זה שאני שולל עבודת נשים. זה היה בתקופת חוסר העבודה. בתקופה כזאת ודאי היה זה אי-צדק שתהיה משפחה שמתוכה עובדים ארבעה אנשים. בת, בן, אב ואם, בו בזמן שישנה משפחה שניה בת עשר נפשות שהאם הולכת לעבודה, והיא המפרנסת היחידה. אין מקום לעשות זאת דרך חוק של מינויי פקידים. לא נוכל להכניס כאן את הסעיף הדין בדבר איסור עבודת זוגות. אתמוך בכל הצעה שתבוא באופן כללי בדבר עשיית שוויון בקשר למצב הקיים, שלא נגיע למצב שאנשים ממשפחה אחת יעבדו, ואילו במשפחה שניה יהיה חוסר עבודה. אבל אני חוזר ואמר, שלא כאן המקום לעשות זאת. דבר כזה פוגם בעצם ההצעה.

ח. למדן : הסתערו כאן ודנו בענין שאינו נוגע לענין הנידון. מטרתו של הסעיף אינה לקבוע חלוקת עבודה צודקת, אלא לשמור על טוהר המידות, מפני שאנשים שהם בעלי קרבה משפחתית, ועובדים במשרד אחד, עלולים להכשל בדבר שאין לעשותו. אינני יודעת אם בחוק צריכים אנו בדיוק לקבוע את הקרבה. למעשה, עד היום נהוג בין עובדי המדינה, שאין מקבלים לעבודה באותו משרד, אנשים בעלי קרבה משפחתית.

הסעיף, כמו שמופיע כאן, נכון. הוא איננו קובע את מידת הקרבה. הוא איננו עוסק בשאלת חוקת העבודה. הוא עוסק בשמירת טוהר המידות במשרד, שיזהר תמיד האדם.

מר אלוני : הנוהג כפי שהוא כיום, מחלקים את הקרבה המשפחתית לשני סוגים. ישנה דרגה ראשונה - בעל ואשה, הורים וילדים. דרגה שניה - עד בני דוד. אסור להעסיק קרובי משפחה מסדרה ראשונה ביחידה מנהלית. אנו מעבדים עכשיו הוראה נוספת האומרת: אם באותו משרד ישנן שתי יחידות, ושתיהן עוסקות בעניני רישום, האחד במטבע חוץ והשני במתן הרשיון, גם אז אסור יהיה שיעבדו אנשים שעוסקים בשתי היחידות האלה באותו משרד, אף על פי שהם לא נמצאים באותה היחידה.

ח. כהן : ההצעה של חבר-הכנסת שוסטק אומרת עוד מלה אחת, לא מבחינה של הסתדרויות העובדים כפי שציינה זאת חברת-הכנסת אידלסון, אלא מבחינה אנושית פשוטה. מטבע הדברים הוא שאם במשרד אחד עובדים בני מינים שונים, מתפתחים ביניהם גם יחסים אישיים. ישנם הרבה מאוד זיווגים בין עובדי המדינה. המצב הזה שאתה מציע אותו, יביא לידי כך שהזיווגים האלה יהיו בלתי לגטימיים. באנגליה למשל, אשה שמעיזה להנשא מאבדת את מקום עבודתה. אני לא רואה צבדל גם בכלל הלתי אנושי הזה, מדוע אשה שנשאת לעובד מדינה, מפסידה את מקום עבודתה. חלילה לנו להנהיג דבר כזה. אם זה קיים בניו-זילנד, הגיע הזמן לבטל זאת שם.

יש לי הצעה לתיקון בעקבות הדברים שהושמעו על-ידי חברות הכנסת אידלסון ולמדן. ועדת השירות תקבע סייגים למניעת מינוי שיביא לידי שירות של עובדים שהם בני קרבה משפחתית קרובה, ביחידה מנהלית אחת או ביחסי כפיפות ביניהן.

מר אלוני : הנוסח הזה מכסה את המצב הנוכחי ולא את המקרה שציינתי, כאשר אנשים עובדים בשתי יחידות נפרדות, ועוסקים בענין רישוי למשל, וקשורים ביחד.

ב. אידלסון :

אני מציעה שמר כהן יחשוב איך להכניס גם את הדבר הזה, המבטיח את ההערה האחרונה, ונחזור לדון בזאת

בשבוע הבא.

ח. למדן :

ההסדרים לא צריכים להיות דווקא במינוריים, אלא צריך לאמר באיזה זאת באיזה שהוא מקום. רק במינוריים לא מכסים את השאלה. ישנם מקרים ששני בני משפחה קרובים עוסקים בענינים שונים הקשורים בענין אחד, ויש להחליפם. פשוט להעביר את אחד מהם.

א. שוסטק :

הגברת למדן אמרה שהוויכוח הזה הוא מחוץ לסעיף הזה, אלא להיפך, מה שהוצע על ידיה ואחרים נוגע כן לסעיף הזה. לדעתי, כל הוויכוח הזה שהיה פה, איננו לסעיף. הוויכוח על צורת העבודה של 50,000 פקידי הממשלה זה ענינים פנימיים, ויש נוהג כזה שלא צריכים לעבוד במשרדים הקשורים ביניהם אנשים בעלי קרבה משפחתית. הסעיף הזה מדבר: "ועדת השירות תקבע סייגים למינוריים אדם עובד המדינה כשיש קרבה משפחתית בינו לבין עובד אחר באותו משרד". פרוש הדבר - אנו לא מדברים על עובדים הנמצאים בשירות המדינה, אלא כאשר תגיש אשה בקשה להתקבל לשירות המדינה, לפי הפרסום שיהיה בעתונות על ידי המשרד.

ברצוני לציין, שאם היה מישהו שדיבר לתוכן הסעיף, הרי הייתי זה אנוכי. אמרתי, והצעתי את הצעתי. אינני מדבר אם עובדים שני עובדים במשרד ומתחננים זה עם זה. לא הצעתי את ההצעה הזאת. לא הצעתי שייפוטרו זוגות שעובדים עכשיו בשירות המדינה. אני פשוט רוצה ליצור לעתיד את התקדים הזה. במקרה יוצא מהכלל, צריכה ועדת השירות להחליט. ואם היא תחליט שזו באמת אישיות כל כך בחוצה, או פקידה חשובה שבלעדיה אי אפשר לבצע את העבודה, היא תחליט כך. אבל הנוהג הזה קיים בהרבה מאד ארצות מתקדמות בעולם.

אני מוכן להכניס סייג ולהגיד: בשטחים שונים, כמו חינוך, שהמדינה זקוקה לעובדים הללו. אם ימצאו שני בני הזוג עוסקים בתפקיד שהוא חיוני ביותר למדינה - לא אהיה כל כך מוגבל ואגיד: אלה לא. אבל מדברים על קבלת הפקידות האדמיניסטרטיבית. מה האסון הגדול הזה אם תהיה הגבלה כזאת, שאם בן זוג או חלק אחד כבר עובד בשירות המדינה, לא יתקבל לעבודה בשירות המדינה גם בן הזוג השני?

אני בעד זה שלא רק הממשלה תעשה זאת, אלא גם מוסדות אחרים.

ח. כהן :

מה יהיה על הנשים הנשואות?

א. שוסטק :

אינני מצדיק גם את ההווה שלנו. ואני לא כל כך ברצון מקבל גם את ההווה הקיים שנמצאים זוגות המסודרים בעבודה מצויינת בשירות המדינה, ואנשים אחרים לא יכולים להגיע למשרות. אינני חושב שזה אסון אם להבא יהיה סייג שלא יוכל להתקבל לעבודה בן הזוג השני לעבודה בשירות המדינה, אם בן הזוג האחד כבר עובד.

א. רימלט :

חבר-הכנסת שוסטק דיבר לתוכן המלה "מינוריים" ולא לתוכן הסעיף, אם כי השאלה שעורר אותה היא בעיה. ולא רק בעיה ציונית. אני מכיר מדינה שהיתה לפני מלחמת העולם השנייה סוציאליסטית, והיה בה חוסר עבודה עצום. אבל נקבע שאם אחד מבני הזוג מרוויח למעלה משכר עבודה מסויים, והיכול לפרנס משפחה ברמת חיים נאותה, אין נזקקים לתת עבודה לבן הזוג השני. יתכן שנעמוד במדינת ישראל בפני בעיה דומה, כי אנו מתכווננים לקלוט עליה גדולה, אבל אל נבנה זאת כאן.

הממשלה תצטרך להתייעץ עם נותני העבודה והסתדרויות העובדים, תוך מגמה שאם יהיה חוסר עבודה גדול אז... ואם אחד מבני הזוג מרוויח נטו היום 300 - 400 לירות, זהו סכום שמשפחה יכולה להתקיים אפילו עם שני ילדים, אז למה השני בדרש לעשות זאת דברים לא פופולריים. אבל אינני רואה כל תועלת שאגב הדיון בסעיף הזה, נפתור את הבעיה הזאת. בוודאי שאף פעם לא נעשה את זה ביחס לכל העובדים, כי לפעמים זוגות צעירים יכולים להתחתן רק אם שניהם עובדים. אחרת אין אפשר להגיע לריהוט, לדירה, לשום דבר. זאת המציאות הישראלית. יכול להיות שצריכים להיות סייגים, אבל לא רק לעובדי המדינה.

קיימת גם בעייה נוספת של המשרות הכפולות והמשולשות. ישנם אנשים שעובדים על עוד משכורת ועוד שכר. הייתי מציע שלא נכניס את הבעיה הזאת במעיף הזה. אם חבר-הכנסת שוסטק ישקול את הדבר, גם אם הייתי משוכנע בצדקת הגישה הפרינציפיונית, אין מקום להסתייגות כאן.

ב. אידלסון :
הסברתו של חבר-הכנסת רימלט נכונה מאד בקשר לנוהג שצריך להיות, באם מדברים לא על העבר ועל ההווה, אלא על העתיד. כאשר מדברים על מינויים לא בוחנים בן-דדם רק בקווליפיקציות המקצועיות, אלא גם במצב הסוציאלי של המשפחה. הפרינציפ הזה שלפיו צריכים לנהוג, נדמה לי שכך נוהגים. פה כתוב שייקבעו כללים. בקביעת הכללים, הצוועדה צריכה לקחת זאת בחשבון. אני דיברתי על המינויים.

אני תומכת מאד בניסוח שהציע לנו מר כהן, ואני חושב שהוא הרבה יותר מדוייק, והוא ימנע כל מיני פירושים לא נכונים.

ש. בבה :
אני מציע שנעבור למעיף הבא, ובישיבה הכאה היועץ המשפטי יביא ניסוח מדוייק.

היו"ר ה. ברגר :
בקריאה הראשונה הושמעה ההצעה שדרגת הקרבה לצורך זה תקבע בחוק. מפני שלפי ההצעה הזאת היא תקבע על ידי ועדת השירות. אני כשלעצמי, נדמה לי, שאיננו צריכים להכניס את הדבר הזה לחוק. זה אחד מאותם הפרקים הנקבעים בתקנות על ידי ועדת השירות. לפי ההגדרה הזאת, הלשכה של מבקר המדינה זה גם כן משרד. אני יכול לתאר לעצמי שהטיפול יהיה שונה במשרד החינוך או בלשכת מבקר המדינה, לא רק לפי היקף העובדים אלא לפי אופי העבודה.

ה ח ל ט ה

הוחלט לחזור לדון במעיף זה, כאשר תתקבל הצעת הנוסח המדוייק של המעיף.

ס ע י ף 3 4

ח. כהן :
תיקון קטן למעיף הזה. כסיפא אנו מציעים: "ההצהרה תהיה בפני שר, או מנהל כללי, או עובד המדינה שהוסמך לכך בתקנות". אנו מציעים למחוק מנהל כללי כי הוא כבר עובד מדינה.

א. רימלט :
אני רוצה להגיד באזני היועץ המשפטי דבר החורג קצת מהסעיפים האלה, כדבר כללי.

הצורה החיצונית שאצלנו במדינת ישראל לא רק מצהירים הצהרות, רק נותנים שבועה בבית המשפט, היא כל כך לא מתאימה לרצינות העובד, כפי שהיא צריכה להיות, וזה מבחינה פסיכולוגית לא משפיע על האדם. זה פוגע בכל הכבוד הדתי. צריכים לעשות זאת בצורה מכוונת כפי שזה נעשה אצל הגויים. כל שבועה בבית משפט, זה דבר מאד שגרתי, בלתי מכוונת ולעיתים אף מזעזע. אני לעתים רחוקות מופיע בדברים האלה, אבל זה דבר שהוא בניגוד לכל היסודות של הטעם הטוב. צריך לעשות את הדברים בצורה חיצונית מכוונת ועושה רושם. ישנם דברים קטנים שצריך לשנותם.

ש. בבה :
העובד מוסר פעם אחת בחייו את ההצהרה הזאת. לא צריכים לפרוט אותה לפרוטות. אם כבר למחוק, הייתי מציע למחוק את העובד, ושהצהרה תהיה בפני שר או מנהל כללי. המשרדים לא מקבלים עתה אלפים של פקידים חדשים. המדובר בעיקר בפקידים חדשים שעלולים להתקבל, בכדי להדגיש את חשיבות האקט הזה, השר יכול לקבל במשרדו במשך השנה כמה עשרות פקידים, בכדי שאותו פקיד ידע ויזכור שהדבר לא פשוט.

א. רימלט :
אם אדם עובד במחסום נרמלה או באילת, אז שיפסיק יומיים עבודה, ויסע 180 ק"מ לירושלים אל השר?

מר אלוני:

יתכן שניתן לרכז את זה בידי פקידים נבחרים.
הכוונה של הסעיף היתה, שלא ייעשה שום אקט
בחוקף תפקידו, לפני שהוא מצהיר את הצהרת האימונים. במידה וישאר כתוב
בסעיף: "לפני שיחיל לכהן בתפקידו", אי אפשר יהיה לרכז את זה רק בידי
מנהלים כלליים, כי גם הם נמצאים בירושלים ובחל-אביב.

מר רוזרלין:

אני בעד אקט חגיגי. גם אני חושב שהצעד של
חתימה על פיסת נייר באיזה שהוא משרד, לא עושה
שום רושם, ושום כבוד. אני יודע שאקט חגיגי מבוצע במשרד מבקר המדינה.
אני נגד מחיקת המלים "לפני שנכנס לתפקידו", ולא איכפת לי אפילו אם
אותו פקיד יצטרך לנסוע מאילת לירושלים.

אם בנוסח החדש יישאר "ההצהרה תהיה בפני השו או
המנהל הכללי", אני מרשה לעצמי להעיר, אם לא נציב השירות גם כן צריך
להיות כלול כאן.

מר גלאס:

הנוסח הנוכחי מחייב את מתן ההצהרה, לפני
שיינתן לאיש כתב המינוי. על ידי זה נותן לו
החוק כוח חזק שמחייב מאד. אם נאמר שהוא חייב להצהיר את ההצהרה הזאת
בסמוך למינויו, נחלש כוחו. במקרה כזה, עד שאיננו מצהיר את הצהרת האימונים
שלו, אפשר לאחוז נגדו בכל האמצעים המשמעותיים העומדים היום לרשות המדינה.
דהיינו, אפשר להחזיר אותו, ואפשר לאחוז נגדו בכל האמצעים. צריך להיות
ברור דבר אחד. אחיזת האמצעים המשמעותיים נגדו תינתן לשיקול דעת הממונים
עליו, או על נציבות השירות, וזה לא ענין שיבוא באופן אוטומטי, כדבר קיים.
אדם שאיננו מצהיר את הצהרת האימונים, אינו יכול לקבל את כתב מינויו.

ח. כהן:

אשר לפרטים, בפני מי תינתן ההצהרה, לדעתי, זה
ענין לתקנות. התקנות יסדירו את הדבר הזה
פמיטב ידיעת הממשלה, ועל הצד הטוב ביותר. אי אפשר, ואין גם צורך להעמיס
על החוק את כל הפרטים.

בנוגע לנוסח. אני מסכים שהחלט שיהיה כתוב:
לפני שיעבור לכהן בתפקידו. החגיגות של ההצהרה תיפגם, אם אפשר לאסור
גם אחרי חודש או חודשים, כי אז אין הדבר הזה לגבי העובד, דבר בעל חשיבות.

מר אלוני:

אולי אפשר למצוא פשרה: תחילת כהונתו של העובד
בתפקידו, תהיה זהה אם התאריך בו יקבל העובד
את כתב המינוי. כי בדרך כלל כתב המינוי אחר. סעיף 38 מדבר שישנה אפשרות
לקבל עובד עד שהוא עובר את הבדיקה הרפואית והבחינות. ורק אחר כך הוא מקבל
את כתב המינוי. אולי לפני שיינתן לו כתב המינוי ולא לפני שיחיל לכהן
בתפקידו.

היו"ר ה. ברגר:

אני מבין שישנה הסכמה להצעתו של מר אלוני
האומרת: שימסור את ההצעה לפני קבלת כתב המינוי.

תיקון שני: ההצעה תהיה בפני שר או עובד

מדינה שיוסמן לכך.

ה ח ל ט ה

סעיף 34 - בתיקונים המוצעים - נתקבל.

ס ע י ף 35

היו"ר ה. ברגר:

ישנן הצעות שונות לגבי הסעיף הזה. ישנה
הצעה של חבר-הכנסת רוקח למחוק בכלל את הסעיף.

אני הצעתי למחוק את הסיפא של הסעיף. זאת
אומרת - הסעיף יחול על כולם.

ש. בבה:

היו"ר ה. ברגר:

חברים אחרים הציגו שהחובה לכך תהיה מוטלת על כל העובדים, ולא רק על בעלי המשרות שנקבעו לכך בתקנות.

ש. בבה:

לפי עניות דעתי, אין טעם לסייג הזה שהוכנס בסעיף זה, אלא הוא צריך לחול על כל עובדי המדינה

ללא יוצאים מהכלל.

היו"ר ה. ברגר:

אני מבין שאם נאמר כאן על בעלי המשרות שנקבעו לכך בתקנות, אין הכוונה רק לבחינה לפי הדירוג. אני בהחלט יכול לתאר לעצמי פקיד בכיר בממשלה, אשר לגביו אין כל צורך לדרוש מינו הצהרת הרכוש. אני יכול לתאר לעצמי שייקבע, שכל שוטר תנועה צריך להצהיר הצהרה על הרכוש, כי הוא עלול פתאום לקחת שוחד. האבחנה תהיה לפי התפקיד ולא לפי דירוגו של העובד.

לא הייתי מציע להרחיב את החובה הזאת על כל עובדי המדינה מתוך נימוק עקרוני. בדרך כלל אינני חושב שזה מצב טוב ובריא ורצוי שהמדינה חוקרת ויודעת בדיוק את בכושו של כל אזרח. יש לו הזכות שלא נדע מה שיש לו. כאן המדובר במקרים, של עובדי המדינה, היכולים פעם לעמוד בפני היצר הרע. במקרים מסוג אלה - אנו אומרים - יש שיקול יוחר רציני, יוחר חשוב.

אני חושב שיהיה טוב אם נשאיר את הסעיף כמו

שהוא.

א. רימלט:

אני בדרך כלל מקבל את דעתו הליברלית של היו"ר, אבל במקרה האמור, לא הייתי מבחין אבחנות. לא הייתי רוצה לראות במשרד אחד, שני סוגי פקידים. פקידים הפגיעים לשוחד, ופקידים שהם חסידים, הם לא צריכים להצהיר על הרכוש. אני חושב שמתן ההצהרה היא אך ורק לטובת העובד. אם זכיתי לשל בפפייס וקניתי דירה, אפשר לראות זאת כאילו קיבלתי שוחד. יכול גם נציב השירות או מי שמוסמך לכך לדרוש גם אחרי ההצרה הראשונה, הצהרה שניה. יפנו אל הפקיד ויאמרו לו: תעבור בבקשה על ההצהרה הקודמת שלך ותראה אם לא חלו בה שינויים.

אני מציע שינויים להחמרה ולא להקלה.

א. שוסטק:

אני בכלל לא מבין איך נכנס הסעיף הזה לחוק. ישנם הרבה דברים הנוגעים לעבודת המדינה. אם הוא נכנס לחוק הזה, אני מבין שהכוונה לעובד מדינה לפני שמתקבל לעבודה, כלומר, המתקבל עכשיו לשירות המדינה. עובד המדינה המתקבל ואושר כעובד מדינה - חייב להצהיר. פה כתוב סעיף כולל כזה המחייב את כולם.

ישנה הוראת מעבר בסעיף 48.

ח. כהן:

א. שוסטק:

זה יפה, רציני וגם חייב להיות כך, שכל עובד שנכנס עכשיו לשירות המדינה. לא צריכים להוציא

אף אחד.

יתכן שגם פה צריכים להוסיף סעיף המדבר לא רק על מתן הצהרה אחת. יתכן שצריך להכניס כאן סעיף בדבר הצהרת שינויים שחלו במצב רכושו כל שלוש או ארבע שנים. ההצהרה לא צריכה להיות חד-פעמית.

אני מסכים לדברים שנאמרו על ידי החברים שאין להבדיל בין עובדים.

מ. קלמר:

כתוב כאן: עובד מדינה חייב להצהיר על נכסיו ועל חובותיו, שלו ושל בן-זוגו "החל אתו". מה פירוש שלו ושל בן זוגו? יכול להיות שהיום הם ברוגז, ורק אחרי שנים הם מתפייסים? אני מציע למחוק את המלים "החל אתו". בן זוגו, פירוש הדבר, אדם עובד, יש לו אשה. יכול להיות שבשנה האחרונה הם ברוגז, אבל כעבור שנתיים הם חיים שוב יחד.

י. כהן:

גם אני תומך בהנהגת תחולת הסעיף הזה על כל עובדי המדינה. אני מצדד בגישתו של חבר-הכנסת קלמר בהתערבות בחיי הפרט. כל הסעיף הזה בא לטובתו של עובד המדינה ללא התערבות בחייו הפרטיים. אם נכנס סוגים של עובדי המדינה, זה ייצור בדעת הקהל רושם, כאילו רוצים להעלים ממנו משהו.

גם אני תומך בזה שעובד יצטרך להצהיר הצהרה לא רק פעם אחת. אבל אינני חושב שיש לקבוע את החזרה על ההצהרה לתקופה קבועה של כל כמה שנים. רק במקרה שחל שינוי בולט או שינוי כל שהוא במצבו או במעמדו הכלכלי של העובד.

מר רוזוליו: לדברי חבר-הכנסת שוסטק. הסעיף היה בין הסעיפים היחידים אשר הופיע בכל הצעות החוק. אי אפשר לחייב בן אדם אלא על פי חוק, ולא בדרך אדמיניסטרטיבית.

הסעיף הזה נותן אפשרות לדרוש וגם להגיש הצהרה חוזרת "טפסיה ומועדי הגשתה ייקבעו בתקנות". זאת אומרת, שאפשר לדרוש פעם שניה, ואפשר לסדר זאת דרך התקנות.

אשר לכלליות ההצהרה הזאת. דבר זה ימנע ריבון מעובדים. אבל מאידך, אם מטילים על חלק אחד דווקא, זה יכול להביא לריבון על אותו חלק שנדרש להצהיר הצהרה נוספת. למעשה התוצאה תהיה הפוכה, במידה וההצרה היא כללית, הרי זה פשוט נכנס לתיק.

כץ: לדעתי אין עובדי המדינה שונים מכל העובדים של הרשויות המקומיות, מוסדות ציבוריים, ואפילו של מפעלים פרטיים. אני לא חושב שמחייבים אותם להצהיר הצהרה על כל פרט ופרט, ואני לא רואה כל יושב בזה שעובד מדינה חייב להצהיר הצהרה כזאת כשהוא מתקבל לעבודה. לדעתי, צריכים לדרוש מעובדי מדינה, כל מה שדורשים מהעובדים האחרים במדינה.

אם נכנסנו לנושא הזה, וקיים הסעיף הזה, אני אומר: די בזה שיש. להרחיב עוד את היריעה? אני לא חושב שאנו צריכים כאן לכלול את כולם כאחד. מי שמקבל משרה כזאת שיש לה קשר עם דברים שאפשר לפרשם כאילו הוא נהנה מכך, או התעשר מכך, הוא יצהיר את ההצהרה אבל לא כל אחד ואחד. מדוע אני חוסם את הדרך? מה אני רוצה מהאנשים הרוצים לחיות ולהתפרנס מעמל כפיהם? האם באמת כל העובדים חשודים כל כך?

אני בעד זה שלא נרחיב את היריעה, ודי לנו בזה שכתוב כאן, בסעיף.

מר גלאס: מינוי שאלון זהו התנאי לקבלה. להיות בעל רכוש או לא להיות בעל רכוש, זה לא קשור אם קבלה או אי-קבלה של עובד. ענין מילוי ההצרה, צריך להיות סדר מסויים. כי לא מספיק לאמר שמי שתגיע אליו הידיעה, צריך לשמור סוד. ההצהרה הזאת איפה תמסר? בפני מי תמסר? האם זה לא יעבור מליון ידיים?

ח. כהן: דרכי ההצהרה, דרכי השמירה - הכל בתקנות. ברצוני לאמר: התקנות יקבעו את הדרכים אשר יבטיחו את שמירת הסודיות.

א. שוסטק: המונח "נכסים", כולל הסכונות בבנקים?

מר גלאס: מחיקת הסייג הזה היה מכביד יתר על המידה על העובד.

היו"ר ה. ברגר: אינני יודע בדיוק איך בית משפט או מוסד שיפוטי אחר יפרש את הסעיף הזה. אבל אם ללכת לפי הסוגייה הזאת שהועלתה כאן, אני חושב שהמדינה לצורך הסעיף הזה, היא הרבה יותר מעוניינת בזה, שהאיש ימסור הצהרה על הרכוש שלו ושל בת זוגתו החייה אתו עכשיו, בין שהיא בת זוגתו מבחינה חוקית או לא, שחייה אתו ביחד 15 שנים, והרכוש - רכושם המשותף. ולא חשוב מה היחסים המשפחתיים אצלם.

מר אלוני: לגבי ההצהרה החוזרת, יש ערך מאד מפורקף להצהרה כזאת. אדם שהתעשר ב-50, 100 או 250 לירות בדרכים לא ישרות, ההצהרה הזאת לא תאמר זאת. המדובר על שינוי או הצלחה גדולה מאד. אדם שעשה מעשה כזה והוא איננו מפחד מהעונש של קבלת השוחד, או עונש של מאסר, הוא ילך ויצהיר? הוא לא יצהיר. על הסעיף הזה אין עונש פלילי, אלא יביאו אותו בפני בית דין משמעתי, והעונש יהיה - הורדה בדרגה או פיטורים.

לבגמי התנדולה אין סוגי העוונות. התכונות דומות, כי
 גם ת השבנו שלם כדאי להכפיד כל אנו יש דולכ.היילה לא לעורלל לבגמיהם כל ה ד.
 גיקטנו מה שרדים הטונים שיגידו לנו לאיזה טיורג כל ירדה הם התכונות.
 התירורים היו שונים לגמרי. ישנם ערדים הירורים שלדעתם - כל העורדים שלהם
 הוות או יותר נובעים לענין הזה, ישנם שרדים הירורים כל סוגים של עורדים.
 אני חושב שיהיה קשה אחד להכפידל מין הסוגים.

היו"ר ה. ברגר: חי אפטר לקצוע שקיימת הסכמה כללית לניסוח החיד.
 הרושם הכללי שיגמח הורה היא לכלול את כל העובדים
 בחובת ההצהרה. אני מבין שלא תהיה התנגדות לקבל זאת. ה'משלה איננה
 הסתייגת מכך.

לבגמי הצעתו של חבר-הכנסת קלמר - "בן דורגו החי

אמר".

לא ארשום לא על כך הסתייגות. אבל התכונות
 נגד האגדה שלהם, ובכל חוק מכניסים את הענין.

קלמר:

ה ח ל ט ה

סעיף 35 נתקבל, מחוץ מגמה לכלול
 בחובת ההצהרה את כל העובדים.

ס ע י ף 36

=====

היו"ר ה. ברגר: הייתי מציע את המשלה של חובת ההצהרה הנוכחית,
 אותה להעביר לטיטול בעה הוצאת התקנות. לצערה
 זה כלול בסעיף, אם נאיר "מועדי הגשתה".

ח. כהן: מה אנו צרכים רק על יבויים. הוועדה יודעת
 שאנו את חוק הירוח הדינה, חילקנו לחלקים ורבים
 והוצאנו את חלק היבויים על יבנה לגירוף אותו מכנסת הנוכחית.

ה ח ל ט ה

סעיף 36 - כנוצע בהצעת החוק - נ ח ק ב ל.

הישיבה נועלה בשעה 10.45